

Introducció a la Recerca en Llengua i Literatura

Codi: 43018

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4313767 Llengua Espanyola, Literatura Hispànica i Espanyol com a Llengua Estrangera	OT	0	1

Professor/a de contacte

Nom: Cristina Buenafuentes de la Mata

Correu electrònic: cristina.buenafuentes@uab.cat

Equip docent

Sònia Boadas Cabarrocas

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Prerequisits

Atès que aquesta assignatura està pensada per a alumnes que de forma optativa volen endinsar-se al terreny de la investigació es recomana estar cursant o haver cursat la matèria de Principis i mètodes. De la mateixa manera, és convenient tenir formació en un grau humanístic que permeti a l'alumnat comptar amb una base formativa a les principals línies metodològiques de les humanitats i als grans paradigmes de reflexió dels segles XX i XXI. Es considera molt recomanable, encara que no és imprescindible, la formació en llengua i literatura espanyoles.

Objectius

Els objectius d'aquesta assignatura són els següents:

1. Mostrar, amb exemples pràctics, les condicions que defineixen la recerca en llengua i en literatura, els eixos en què s'organitzen les disciplines i la relació entre la teoria i les dades.
2. Introduir a l'estudiantat en els principals paradigmes teòrics i les corresponents aplicacions pràctiques des de les quals s'ha pensat la recerca en llengua i literatura espanyoles.

Competències

- Comentar un text des del punt de vista filològic, lingüístic i literari.
- Descriure l'estructura de la llengua espanyola.
- Dissenyar i dur a terme un treball de recerca sobre qualsevol tema relacionat amb l'àmbit d'estudis del màster
- Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, tot i ser incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant, en gran manera, amb treball autònom a autodirigit.

- Realitzar una exposició oral sobre qualsevol tema relacionat amb l'àmbit d'estudis del màster.
- Relacionar els autors i els textos literaris escrits en espanyol amb les recerques recents sobre les tradicions europees des de l'Edat Mitjana fins a l'actualitat.
- Tenir coneixements que aportin la base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament o l'aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
- Tenir un domini d'especialista de les principals orientacions en l'estudi de la transmissió textual i de les diferents fases de l'edició d'un text.
- Utilitzar els recursos bibliogràfics i tecnològics propis de la recerca lingüística i literària.

Resultats d'aprenentatge

1. Adaptar el contingut d'una exposició, oral i escrita, a les característiques de l'auditori.
2. Aplicar els conceptes i les eines que capaciten per a l'argumentació gramatical a l'anàlisi de les dades de l'espanyol.
3. Aplicar les tècniques i els mètodes propis del comentari filològic de textos.
4. Argumentar la pertinència dels propis judicis sobre un tema determinat de l'àmbit del màster.
5. Elaborar un esquema explicatiu sobre un problema lingüístic o literari de l'àmbit del màster i reformular-lo en funció de la introducció de noves idees.
6. Esquematitzar i comparar les idees en les quals se sustenten diferents treballs sobre un mateix fenomen lingüístic o literari.
7. Identificar els indicis lingüístics que permeten inserir un autor o un text literari en un gènere o un corrent determinats en funció dels seus usos del llenguatge segons les recerques fetes en aquest camp.
8. Identificar els indicis literaris que segons les últimes publicacions permeten inserir un autor o un text literari en un gènere o un corrent determinats.
9. Interpretar críticament la bibliografia relacionada amb un dels temes d'estudi de l'àmbit del màster.
10. Interpretar críticament la bibliografia, procedent de diferents perspectives d'anàlisi, sobre els temes d'estudi del mòdul.
11. Interpretar de manera crítica la bibliografia i la informació recollides relacionades amb l'àmbit d'estudi del mòdul.
12. Planificar les etapes de desenvolupament d'un pla d'acció sobre un dels problemes del màster.
13. Planificar una exposició escrita l'objectiu de la qual sigui defensar la pròpia posició respecte a un dels temes d'estudi del màster.
14. Planificar una exposició oral l'objectiu de la qual sigui defensar la pròpia posició respecte a un dels temes d'estudi del màster.
15. Presentar i disposar gràficament un text i el seu aparell de variants amb els mitjans d'impressió o electrònics disponibles per poder relacionar i comprendre les dades proporcionades en l'aparell crític.
16. Realitzar recerques bibliogràfiques i d'informació utilitzant els mitjans tecnològics propis dels estudis lingüístics i literaris.
17. Relacionar els models explicatius elaborats amb idees procedents d'altres camps relacionats i modificar-los adequadament.
18. Utilitzar la terminologia pròpia dels estudis lingüístics i literaris per a l'elaboració del TFM.

Continguts

I. Introducció a la recerca en llengua

1. L'estudi científic del llenguatge. Observació, descripció i explicació. Objectius i hipòtesis. Inducció i deducció. De les dades a les generalitzacions. La validació de les hipòtesis.
2. La investigació en lingüística. Models teòrics: de la lingüística precientífica a la lingüística actual. Principals eixos metodològics. Sincronia i diacronia. Unitat i variació.
3. De la teoria a la pràctica. Mètodes de documentació en lingüística. Fonts, humanitats digitals i lingüística. Tractament de les dades. Anàlisi estadística. Interpretació i anàlisi de les dades.
4. Procés de redacció d'un treball de recerca. Selecció temàtica. Estat de la qüestió. Marc teòric. Metodologia. Anàlisi, discussió i argumentació. Conclusions. La bibliografia com a font de suport. Aspectes formals.

II. Introducció a la recerca en literatura

1. Instruments de la investigació filològica. L'obra literària i els models d'anàlisi. Obres de referència i bibliografia crítica. Eines digitals.
2. L'edició de textos. Edició i edició crítica. La crítica textual. Puntuació i anotació. Pròleg i estudi.
3. El procés de redacció d'un treball de recerca. L'elecció del tema. Introducció i estat de la qüestió. Les hipòtesis de partida. Planificació del treball. Índex i esborranys. Les conclusions. Cites i bibliografia. La cura de l'estil i la revisió.

Metodologia

L'aprenentatge d'aquesta assignatura per part de l'alumne es distribueix de la manera següent:

- Activitats dirigides. Aquestes activitats es divideixen en classes magistrals i en seminaris i pràctiques dirigits pel professor, en què es combinarà l'explicació teòrica amb la discussió dels textos.
- Activitats supervisades. Es tracta de tutories programades pel professor, dedicades a la correcció i comentari de problemes en els diferents nivells d'anàlisi literària.
- Activitats autònomes. Aquestes activitats inclouen tant el temps dedicat a l'estudi personal com a la realització de treballs i comentaris analítics.
- Activitats d'avaluació. L'avaluació de l'assignatura es durà a terme mitjançant proves escrites.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques i pràctiques	40	1,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18
Tipus: Supervisades			
Tutories	27	1,08	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18
Tipus: Autònomes			
Preparació, estudi, elaboració de treballs	73	2,92	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18

Avaluació

L'avaluació consistirà en dues proves, una corresponent a la part de Llengua (50% de la nota) i una altra a la de Literatura (50%). En el Campus Virtual s'indicaran les característiques i les dates d'entrega. Els estudiants han de presentar totes les proves i han d'obtenir una mitjana de 5 per aprovar. Per obtenir la mitjana es requereix haver obtingut una nota de 3,5 com a mínim en cadascuna de les proves.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Exercici d'avaluació (literatura)	50%	5	0,2	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18
Exercici d'avaluació (llengua)	50%	5	0,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18

Bibliografia

El/la professor/a indicarà durant el desenvolupament de l'assignatura les lectures obligatòries i recomanades per a cada punt del temari.

BIBLIOGRAFIA Bàsica

Ariño, A. & López-Cortés, N. (coords.) (2022): *Metodologías lingüísticas: de los datos empíricos a la teoría del lenguaje*. Número monográfico de la revista *Estudios de Lingüística del Español* (número 55). Disponible en <https://infoling.org/elines>.

Blecua, A. (1983): *Manual de crítica textual*. Madrid: Castalia.

Booth, W., C. Gregory, G. Colomb y J. Williams (2001): *Cómo convertirse en un hábil investigador*. Barcelona: Gedisa.

Bosque, I & V. Demonte, eds. (1999): *Gramática descriptiva de la lengua española*, 3 vols. Madrid: Espasa Calpe.

Chalmers, A. F. (1982): *¿Qué es esa cosa llamada ciencia?* Madrid: Siglo XXI.

Colobrans, J. (2001): *El doctorando organizado*. Zaragoza: Mira Editores.

Díez Borque, J. M. (coord.) (1985): *Métodos de estudio de la obra literaria*. Taurus: Madrid

Eco, U. (2002): *Cómo se hace una tesis*. Barcelona: Gedisa [1977].

García de la Fuente, O. (1994): *Metodología de la investigación científica*. Madrid: Ediciones CEES.

Guillén, C. (1985): *Entre lo uno y lo diverso. Introducción a la literatura comparada*. Barcelona: Crítica.

Gutiérrez Reixach, J. (2015): *Enciclopedia de Lingüística Hispánica*. London: Routledge. 2 vols.

Hualde, J. I., A. Olarrea, y E. O'Rourke (eds.) (2012): *The Handbook of Hispanic Linguistics*. Malden: Wiley-Blackwell.

Kertész, A. y C. Rakósi (2012): *Data and Evidence in Linguistics. A Plausible Argumentation Model*. Cambridge: CUP.

Litosseliti, L. (ed.) (2010): *Research Methods in Linguistics*. London: Bloomsbury.

Muñoz-Alonso López, G. (2003): *Técnicas de investigación en ciencias humanas*. Madrid: Dykinson.

Molina, H. B. (2004): "La ciencia literaria y el método de investigación", en V. M. Castel, S. M. Aruani y V. C. Ceverino (eds.), *Investigación en ciencias humanas y sociales: del ABC disciplinar a la reflexión metodológica*, Editorial de la Facultad de Filosofía y Letras de la Universidad de Cuyo, pp. 225-250.

Montaner Frutos, A. (1999): *Prontuario de bibliografía: pautas para la realización de descripciones, citas y repertorios*. Gijón: TREA.

Paun de García, S. (2004): *Manual práctico de investigación literaria*. Madrid: Castalia.

Podesva, R. J. y D. Sharma (eds.) (2013): *Research Methods in Linguistics*. Cambridge: CUP.

Polacco, M. (1998): *L'intertestualità*. Roma-Bari: Editori Laterza.

Primo Yúfera, E. (1994): *Introducción a la investigación científica y tecnológica*. Madrid: Alianza.

Prolope (2008): *La edición del teatro de Lope de Vega: las «Partes» de comedias. Criterios de edición*. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona.

RAE y ASALE (2009): *Nueva gramática de la lengua española*. Madrid, Espasa.

Thompson, S. (1955-1958): *Motif-Index of Folk Literature. A classification of narrative elements in folktales, balads, miths, fables, medieval romances, exempla, fabliaux, jest-books and local legeds*. Copenhagen y Bloomington: Indiana University Press. 6 vols.

Walker, M. (2000): *Cómo escribir trabajos de investigación*. Barcelona:Gedisa.

Programari

Aquesta assignatura no requereix cap programari específic.